

Mentalista avagy mentális betegségek és félelmek kivetülése

Konzulens:
Gimesi Judit DLA
Sörös Rita DLA

Készítette:
Bielik Mária
HONJQZ
Nappali tagozat
Rippl- Rónai Művészeti Intézet

Kaposvár, 2023

Tartalomjegyzék

Bevezető.....	1-4
Motiváció.....	4-5
Disszociatív személyiségzavar.....	6-9
Acidofóbia.....	10-13
Mycofóbia.....	14-17
Borderline személyiségzavar.....	18-21
Tafofóbia.....	22-25
Összegzés.....	26
Irodalomjegyzék.....	27

Félelmek és mentális betegségek. A legtöbb embernek a pókok, a sötét, a depresszió vagy akár saját félelmei jutnak eszébe először ezekről a szavakról. Manapság egyre többen szenvednek valamiféle mentális betegséggel vagy éppen próbálják leküzdeni saját fóbiáikat. Kutatások szerint napjainkban a legelterjedtebb ezek közül a depresszió, ami hozzávetőlegesen 264 millió embert érint. A poszttraumás stressz és a bipoláris zavar is jócskán beszivárgott társadalmunkba. Mivel ezek oly nagy számban vannak jelen ezért eltűnődhetünk, hogy hogyan is néznek ki vagy hogyan élik meg egyes emberek ezeket.

Diplomamunkámat ezeknek a kivételési formáira alapoztam, s megmutatom, hogy a saját szememmel egyes dolgokat hogyan is látok, hiszen mindenki máshogy képzel el mindent, amit szabad szemmel nem lát. A munkám egy öt darabos, 420 x 297 milliméteres, tehát A3-as nagyságú fényképsorozat, ami az általam, magamra épített speciális effektus sminkekből áll, amikkel mentális betegségeket és félelmeket jelenít meg. Kettő- három arányban osztottam el őket, tehát két személyiség zavart és három félelmet készítettem el. Az egyenlőtlenségnek több oka is akad. Egyrészt a félelmeket sokkal jobban és több színűen lehet megvalósítani véleményem szerint. Másrészt nagyon szerettem volna beletenni ezt a két mentális betegséget is, mivel testközelből tapasztaltam és az egyiket máig napig is tapasztalom meg. Harmadrészt a diploma megszerzése után ezt a projektet folytatni fogom és minél több maszkot szeretnék elkészíteni, majd egy kisebb kiállítás keretein belül bemutatni azokat. Mostohanővérem magán pszichológusi rendelőjének megnyitójára megkért, hogy a képeimet állítsam ki nála. Magukat a fényképeket nagyobb részt fotográfus ismerőseim készítették el, volt amelyiket magamnak kellett lefényképeznem, viszont az utómunkálatokat már teljes mértékben egyedül magam végeztem el.

Pár betegségnél saját tapasztalatokat használtam fel, akár magamról akár a közvetlen ismerőseimtől. Ezzel a projektemmel be szeretném mutatni, hogy egyes emberek milyen nehezen is élik meg a dolgokat. A két mentális betegség amit felhasználtam, megtalálható két közeli családtagomnál is, ezért úgy gondoltam, sokkal jobban ki tudnám fejezni őket, mint mások. A mindennapi szenvedéseket és másságot nem könnyű kezelni és munkámmal megjelenítem ezt, hogy a hétköznapi egészséges emberek is jobban meg tudják érteni és kezelni ezeket az embereket, ne pedig tartózkodni és viszolyogni tőlük.

A témaválasztásom nem egyszerű és vidám, viszont közel áll hozzám. Több nyáron is önkénteskedtem idős otthonban, tinédzserek és gyerekek közelében is. Sokféle embert láttam akik különböző problémával küzdöttek, mint például egy autista kisfiú, depressziós kamasz, demenciás idős hölgy, viszont ezeken kívül nagyon sok félelemmel is találkoztam leginkább a pici gyermekek körében. Mindig is érdekesnek tartottam ezeket a dolgokat, s mindezen emlékek és élmények ösztökéltek ennek a témának a kiválasztására.

Munkámban az első gondolatom a felvehető maszkok készítése volt, majd hobbimból eredően kicsit megváltoztattam ezt és így született meg a fotósorozat. A sorozatot keményebb, fényes kartonra nyomtattam ki, hogy a tartása is megmaradjon. Különböző speciális sminkek és effektek készítésével foglalkozom tanulmányaim mellett és alkotom meg őket fotózásokon, filmek felvételeihez vagy akár rendezvényekre is. Mindennek eredményeképpen végül saját arcomra építettem fel a maszkokat, s ezzel egy sokkal szabadabb utat választva, több kifejezési lehetőséggel. Felmerült a különböző modellekre való dolgozás is, hiszen úgy egy még színesebb látványvilágot lehetett volna életre kelteni, viszont más emberekkel sokkal nehezebb dolgozni. Az időpont és helyszín egyeztetés még a könnyebbik lépések, viszont a rájuk való maszkolás, majd annak a leszedése a nehezebb. Mozognak építés közben s a 2-3 órából felrakásból akár lehet 4-5 is, a folytonos zsiszsgés miatt, a leszedés pedig még hosszabb ideig tart, hiszen sokaknak a fájdalomtűrő küszöbük elég alacsony és a latexet és többi odaragasztott dolgot nem kellemes leszedni. Ezeknek okán döntöttem úgy, hogy magamon készítem el a dolgokat, hiszen én érzem mennyire fáj, haladhatok gyorsabban és csak a fotósokkal kellett egyeztetni időpontot.

Az össze maszkom groteszk jellegét a Tilt Professional MakeUp stúdió ihlette, akik különböző filmes effekteket készítenek. Munkáik között műsebek, teljes latex fejmaszkok, testmaszkok és egzotikus sminkek találhatóak. Ezeken kívül különböző kellékeket is gyártanak, mint például egy mozgó Demogorgon fej, ami kinyílik, s azután is mozog, s hasonlít leginkább egy húsevő növényre. Híresebb munkáik közül felsorolnám az előbb említett Demogorgont, a Predátort és a Grinch film összes szereplőjét, hiszen minden emberre ők csinálták meg a maszkokat. Ezeken kívül nagyon sok ismertebb filmen és sorozaton is szerepet vállaltak.

Ők professzionális termékekkel dolgoznak, viszont sajnálatos módon én nem mindig engedhettem ezt meg magamnak. Sebwxából egy 30 grammos tégely 4000 forint körül kapható, igaz ez márkától és minőségtől függ, viszont akár 9000 forintot is elkérnek érte. Sajnos egy használat után nem lehet újra felhasználni ugyan azt a wax darabot, mivel az már

keveredik sminkkel és különféle anyagokkal is. Ezt helyettesítem néhol a házilag megoldható csirizzel. A művér is könnyen megoldható a konyhában, egy kis keményítő, víz, piros ételfesték és kakaópor segítségével, viszont az arányokra nagyon figyelni kell, mivel ha a keményítőtől túl sokat adagolunk, akkor megszárad és széttöredezik. A folyékony latex is hasonlóan van árazva. Egy 500 mililiteres flakon 11.000 forintba kerül a minőségibb és megbízható helyről.

A színek a mindennapjaink része. Ezekkel fejezzük ki önmagunkat és jelzünk sokmindent. Mindennek van színe, s ez jelent is valamit. Van egy egységesen elfogadott, világszerte ismert jelentésük, viszont egyéneként változik, kinek mit sugallanak. Minden egyes munkám egy egy színben pompázik, azt képviseli. Minden betegséghez és zavarhoz megpróbáltam olyan árnyalatot társítani, ami szerintem visszaadja az adott érzéseket annál.

Disszociatív személyiségzavar:

Legelső maszkom a Disszociatív személyiségzavart képviselte. Ez a betegség a többszörös személyiséget jelenti. A személyben kettő vagy több tudat él, külön nevekkkel, személyiségekkel és gondolkodással. Hátterében általában a valóságtól való menekülés vagy valamiféle trauma áll. A volt párom is ezzel a betegséggel küzdött, s élete nem volt valami könnyű, főleg a más emberekhez való viszonyulásban, barátkozásban bonyolította meg dolgát e betegség. Felvettem vele a kapcsolatot ismét és egy rövidebb interjút készítettem vele, hogy mégis hogyan tudná vizuálisan megfogalmazni betegségét.

„ Néha csak ki akarnak jönni belőlem. Van amikor a nevemet hallom, úgy hogy senki más nincs a közelemben. Néha a gondolataim olyanok, mintha mástól lennének és nem is illenek hozzám, sosem gondolkoznék úgy. A másik személyiségem gondolatai. ” válaszolta nekem röviden. Nevét nem akarta válaszához adni, mivel csak közeli ismerőseivel osztja meg betegségét.

Ehhez a személyiségzavarhoz egy gyermek játékbabát vágta szét. Az arcára és a kezeire volt szükségem.

Elgondolásom az volt, hogy a bőrfelületből kitüremkednek, s ezzel szimbolizálják a másik személyiséget, ami abban a pillanatban el van nyomva, viszont a felszínre akar törni. A színválasztásom igen egyszeű volt. Nem szerettem volna hétköznapi színekben gondolkodni. Az alap a fehér szín, ami egyesek szerint a szenvedés, megtisztulás és újrakezdés jelképe, s itt jön képbe a lila. A lila árnyékok a tudatalattit, misztikumot, titokzatosságot és átváltozást szimbolizálják. Tökéletesen illik a fehér színhez és fejezi ki a több személyiséget, szétszakadást és zavarodottságot. Árnyalatában inkább a sötétebbet választottam, mivel ez még selytelmesebbé teszi, s a világos túl kellemes hangulatot kölcsönzött volna neki.

Arctisztítás után bőrbarát ragasztóval feltettem arcomra a baba alkatrészeket, majd az erősebb

tartás érdekében pár csík művész szalagot is használtam. A fonalas, erezetes hatás elérése érdekében csirizt használtam, ami liszt és víz keveréke 2:1 arányban elosztva. Ez volt a legfelső réteg. Ez úgyszintén adott egy merev tartást a játékok stabilitásának az arcomon. A száradása így hosszabb ideig tartott a sűrűsége miatt de hajszárítóval és rétegezéssel ez is kiküszöbölhető volt. Az erezeteket és összekapcsolásokat csat szabadon hagyott csiriz megszáradásával értem el. Ezt használni igen könnyű, bár elég maszatos munka.

Voltak helyek, ahol túl gyorsan szárítottam és lehullottak rólam a darabok, így újra kellett alkotnom egyes részeken. A bőrömet egy fehér testfestéssel alapoztam le. A Diamon FX testfestékeit használom, amik vízbázisúak, viszont gyönyörű fedést eredményeznek. Árban 3-5000 Ft érték között mozognak, kiszerezéstől függően, ami a minőségéhez képest nagyon jó ár érte. A külső réteg ami nem érintkezik konkrétan a bőrömmel az akril, ami száradás után egy nagyon jó száraz és töredezett hatást mutat. Ezek után a lilát vettem elő, s árnyékoltam vele. Ez is ugyanazon testfesték márka lila terméke. Nem csak a

kezeket és fejet emeltem ki a bőrömmön, hanem különböző kitüremkedéseket is hoztam létre. Ennek az egésznek az elkészítése két- három órát vett igénybe, plusz a lencsevégre kapás időtartama ami szintén pár óra volt. A fotózást az egyetemen a Fotó szakosok műtermében végeztük el, speciális felszerelések között. Háttérnek nem szerettünk volna semmi élénket, hogy ne terelje el a figyelmet a maszkról. Ennek fejében egy egységes szürke háttér mellett döntöttünk, ami még harmonizált is a lila és fehér árnyalatokkal. A fény előlről, mind a két oldalról és még alulról is érkezik, hogy jobban láthatóak legyenek az apró részletek. Ezt két hatalmas softbox, azaz fény szétszóró lámpa tette lehetővé, amik fehér, viszont lágy megvilágítást kölcsönöztek a képnek. Benedvesítettem a hajamat, a ziláltabb hatás kedvéért, ügyelve arra, hogy a festéket ne érje víz, majd kezdődhetett is a fotózás. Az egyik évfolyamtársam Katona Zsófia segített a fényképek kivitelezésébe. A cél az volt, hogy olyan kompozíciót teremtsünk meg, ami hatáskeltő és figyelemre méltó, mégis visszatükrözi az örületet és sötétséget. Egy kőszobor hatás lett a végeredmény. Egészen este tíz óráig elhúztuk a fotózást. Rengeteg kép született, majd a megfelelő kiválasztása után nekiálltam

Photoshoppal az utómunkálatoknak. Legnagyobb részben retusáltam, ha valahol még éppen látszódott egy-egy oda nem illő bőrhibám, felesleges repedés vagy félresikerült vonalhúzás.

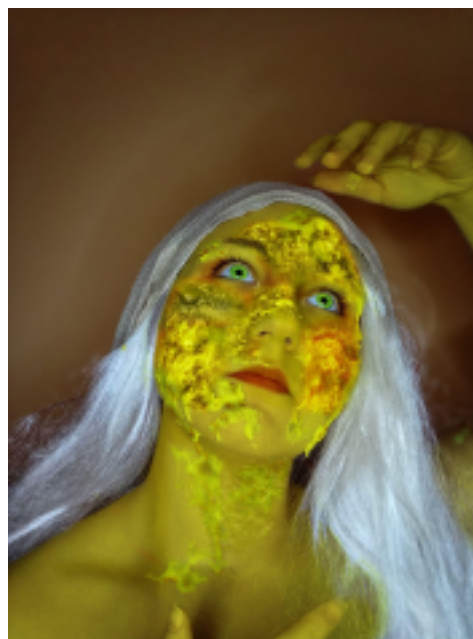
Ezt a betegséget gyakran összekeverik a skizofréniával vagy a tudathasadással, viszont a három teljesen különböző. Tüneteik kissé hasonlóak, de a diszociatív személyiségzavar Európában nagyon ritka, az Egyesült Államokban pedig csak a lakosság 2,5 %-át érinti, felmérések szerint.

Nagyon tetszett az elkészítési folyamat, mivel a szobatársaim végignézték az egészet és szórakoztattak közben. A dolgok feltétele az arcomra is nagyon izgalmas volt.

Acidofóbia:

Acidofóbia azaz a savas közegtől való félelem. Akik ettől a félelemtől szenvednek, leginkább olyan gyári munkások, akik sokat érintkeznek vegyszerekkel, s különféle munkahelyi balesetük is volt velük. Ebben édesapám szenvedett még életében. Szakmájában nagyon sokat kellett vegyszereket kevernie és különböző maró anyagokkal dolgozni. Nem volt a legszabályosabb, így sokszor védőfelszerelés nélkül csinálta ezeket, majd egyszer egy baleset miatt csúnyán megmarta bőrét az egyik szer, s be is lélegezte annak gázait. Enyhe eszméletvesztés is történt nála ekkor. Hólyagos felmaródások keletkeztek kezén. Ezek után nem csak, hogy allergiás lett sokféle anyagra, de még félt is tőlük, s ha valami szerekről volt szó, ő nem ment a közelükbe.

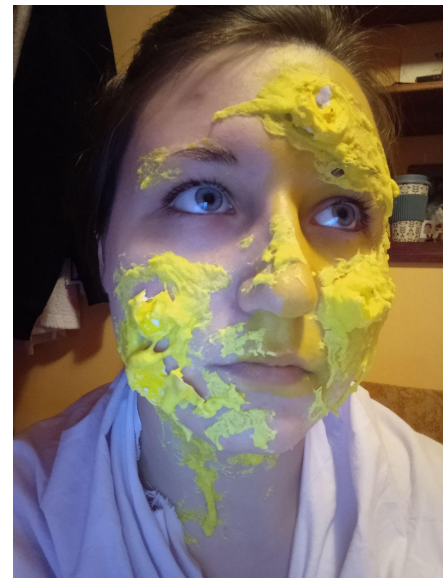
Munkámban a sav marásának nyomaira fókuszáltam, s a megégett bőrt szintén csiriz segítségével imitálta. A kisebb lyukacsos formákat expandált polisztirolból vágtam ki, ami Magyarországon hungarocell néven ismert. Ez az anyag a technokol ragasztóval igen heves kémiai hatásba lép és megmarja a szivacsos felületet, érdekes nyomot hagyva maga után. Ezt kihasználtam, majd a kapott darabokat művésszalag és csiriz segítségével az arcomhoz rögzítettem. Itt is a száradási idő volt a leghosszabb. Mivel nem találtam elég lyukacsosnak és érdesnek még így sem a felületet, így a kikevert csiriz feléhez folyékony szappant tettem és

felhabosítottam az egészet, amivel kissé szivacsos, buborékos és hólyagos felületet értem el. A hólyagos, mart hatás érdekében műgennyet készítettem. Ezt vazelin és arcfesték összekeverésével értem el. Citromsárga arcfestékből nagyon kevés kellett, mivel a vazelint elég könnyen beszínezi. Utóbbi a DM üzletláncban szereztem be, a legolcsóbb Balea márkájút 125 millilitereset 750 Ft értékben.

Színben a sárga árnyalatainál maradtam. Sok embernek a savakról egyből ez a szín jut eszébe, hiszen a filmek és mesék is a veszélyes és radioaktív anyagokat ilyen

jelenítik meg. A rájuk figyelmeztető táblák szintén ezt az árnyalatot használják. Ennek eredménye lett, hogy maga az alap citromsárga lett, az árnyékolásokat és mélyítéseket pedig a narancssárga és a bekoszolt, kissé égetett arany színnel ábrázoltam. Ez a testfestésem Snazaroo márkájú, ami szintén egy vízbázisú festék, a fedése enyhébb mint a fehér Diamond FX -nek, viszont az általam kitalált kinézetre pontosan illett. Árban csak kevesebbel olcsóbb a másiktól, hiszen ez 2000 Ft környékén kapható. Ezeket a festékeket keverni nagyon könnyű, ebből hoztam létre a különböző narancsosabb árnyalatot is. Ennél szükségét éreztem a használatát a világos szőke parókámnak és a citromsárga kontaktlencsémnek. A színes lencsék mindig igazán drágák szoktak lenni, olykor drágábban is mint egy paróka. 6000 Ft körül mozognak árban, viszont szerencsére van egy ismerősöm aki árulja őket így 2500-3000 Ft között meg tudom tőle venni. Ezek az árak egy éves kontaktlencséért nagyon olcsók. Vannak napi használatosak amiket csak annyi ideig lehet a szemben hagyni, vannak egy hónaposak, hat hónaposak és egy évesek.

Áruk időtartamuktól, különlegességüktől és dioptriájuktól függően növekszik. A parókák általában minőségtől és hosszól függenek, de legtöbbször 5000 - 10.000 Ft között mozog. Sok időt szoktam eltölteni a kontaktlencsét betételével és kivételével, nehogy koszos maradjon, így ennek a sminknek az elsészülése nagyjából három- négy óra volt. A fotózást saját magamnak csináltam, kisebb fényekkel és telefonnal, így az utómunkálatok is nagyobbak voltak és átfogóbbak. Egy led körlámpa van a tulajdonomban amivel bármilyen fényt és hatást tudok imitálni.

Igaz, hogy nem hasonlítható egy nagy softbox-hoz, viszont így is nagy segítséget nyújt. helyszínnek az otthoni saját szobám falát választottam ami szintén a sárga színeit foglalja magában, ennek köszönhetően harmóniát alkotott a kép többi részével. Utómunkálatoknál a minőséget, nyomtatható állapotra kellett hoznom, mivel véleményem szerint egyik telefon kamerája sem fogható egy fényképezőgép által készített képhez. Leginkább a kontrasztokat állítottam át. A gennyes kinövéseknek adtam plussz csillogást, a nedves kinézet elérése érdekében. Ezen kívül a nem annyira látható árnyékokat is megerősítettem minimálisan.

A sárga testfesték a pigmentjeiből adódóan sokkal nehezebben jött le a bőrről és még másnap

is sárgaságban szenvedtem. A leszedés közben véletlenül az egyik szemöldököm felét letéptem, de szerencsére gyorsan visszanozott. Az arcom letisztítása szerencsére csak másfél órát vett igénybe.

Ez a félelem nagyon kevés embert érint a világon, akik be is számoltak volna ennek tüneteiről.

Az elkészítését ennek is nagyon élveztem. Kicsit könnyebb volt, mint a többi, s a fotózás is könnyebben ment, mivel magamnak csináltam.

Mycofóbia:

Mycophobia, azaz a gombáktól való félelem. Magukban a gombák nem valami ijesztőek, inkább szépek és egzotikusak. Sok fantasy filmben láthattuk, hogy előszeretettel felhasználják őket díszítés jelleggel. Gondolatom a misztikum felé vándorolt, ezért készítettem őket világításra. Inspirációt az Avatár és a Csontváros nevezetű filmek adtak. Olyasvalakinek aki fél a gombáktól, az egyik legrosszabb rémálma lehet, hogy mindenéből azok nőnek ki, s ezért tettem belőle a számba és fülembe is. Különböző méretű és alakú organizmusokat alakítottam ki a változatosság és sokszínűség kedvéért.

Egyszerű laposabb, csúcsos és taplógombák jelennek meg maszkomon. A szárakat és fejeket, sapkákat ragasztópisztolyból és a hozzá való töltetből alakítottam ki. Leterítettem a sütőpapírt, amire nagyobb gömb alakban kinyomtam a ragasztót. Ezt hideg, vizes kézzel szinte már azonnal tudtam formázni, anélkül, hogy hozzám ragadt s égési sérülést okozott volna.

Egy hűvös vízzel teli tálba kezdtem el nyomni a ragasztót, helyenként kézzel formálva, ezzel a technikával alakítottam ki a szárakat, amit azután hozzáragasztottam a fejekhez. Csoportokba rendeztem a gombákat, hogy ne szálanként legyenek, hanem kisebb telepeket alkossanak. A szárukba kis ledeket tettem, ezzel világító hatást elérve. Az OBI üzletben vettem egy hosszabb világító fénysort amit helyenként darabjaira szedtem, s meleg fémrúddal egy kis helyet alakítottam ki a legyártott szárakban, magd beleragasztottam. Amelyikbe nem fért bele, ott a kis gombatelep talpára, a moha alá rejtettem az izzót.

A ragasztó szétszórta a fényt, ami végett az egész gomba enyhe világító hatású lett.

A foszforeszkálást, az elejétől fogva terveztem, hiszen ez egy még misztikusabb hangulatot ad nekik. Az elektronika összekötése nem okozott nagyobb gondot, mivel régen édesapámmal nagyon sok hasonló dolgot csináltam. A vezetékek hossza miatt meg volt szabva, mennyire tehetek egyes gomba csoportokat messzire egymástól. A kapcsolót a hajam alá rejtettem el. A vezetékeket sebwxal és mohákkal fedtem el. A sebwx költségeit fentebb említettem. Mohát megpróbáltam házilag gyártani, különböző szivacsokból és hímző fonalakból, viszont végül amellet döntöttem, hogy Kaposváron a Tótágas művészellátóban vettem egy csomag mű mohát 500 Ft értékben. Különböző kisebb magvakat, kérgeket és virágokat gyűjtöttem amit a mohákra ragasztottam, hogy impulzusként egy elhagyatott erdőt, növényekkel benőtt szorbot ábrázoljak. A kollégium előtt szedtem egy kevés borostyán indát is, amiket a végén összefontam, hogy dúsabbnak tűnjenek és ezt a vállamra akasztottam. Alap ötletként legelőször ez a kőszobor fogalmazódott meg a fejemben, s átalakult a már kész képpé.

A vezetékekre vigyáztam így sokkal lassabban haladtam a feltételével. Elkészítése körülbelül ennek is három órába tellett. A mohákat bőrbarát ragasztóval vittem fel az arcomra, de a körülötte lévő sebwx is stabilan tartotta őket. Ezekből alakítottam ki egy kicsit fonalasabb, benőtt impressziót.

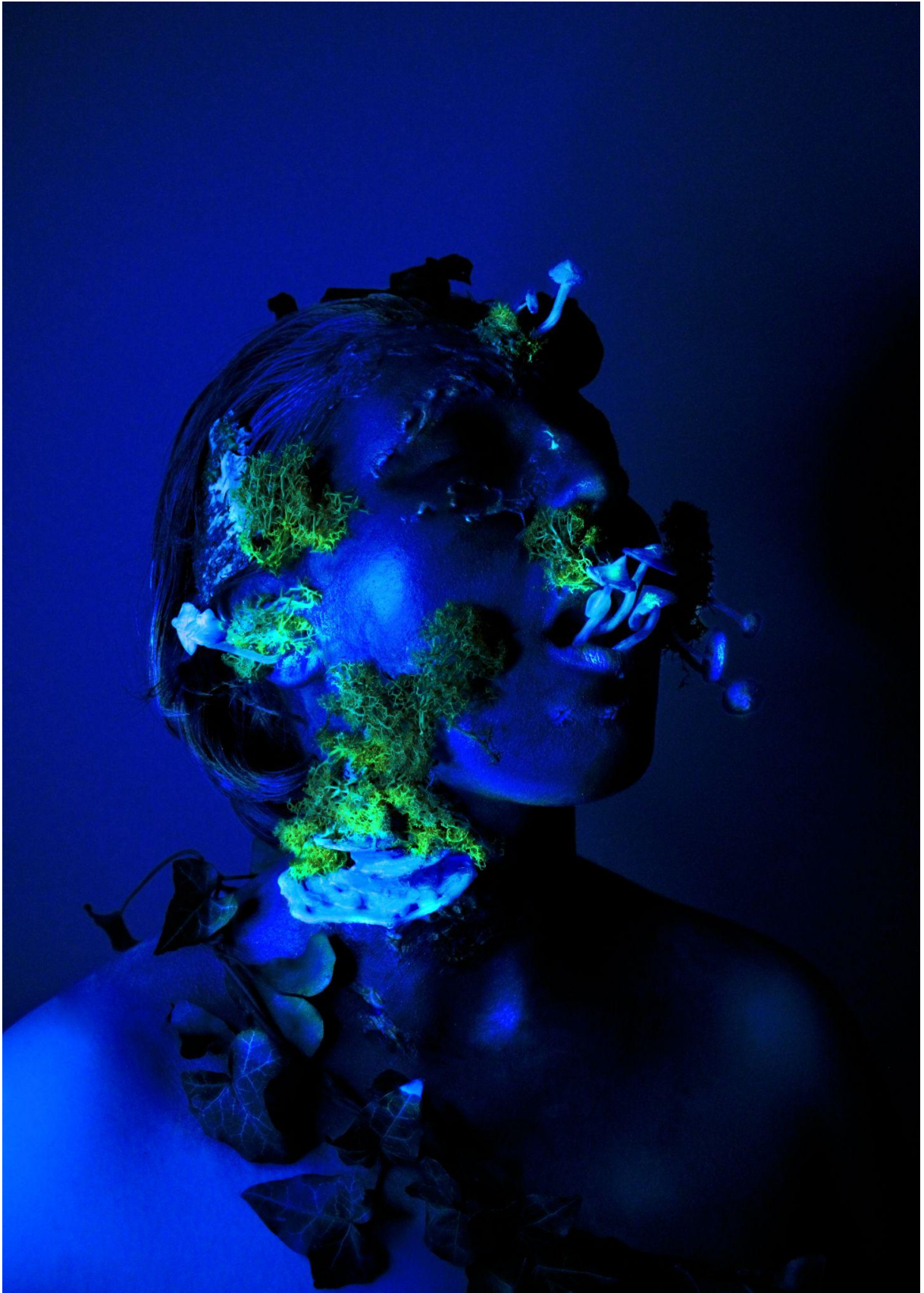
Színvilágában ez a kép a kéket képviseli, viszont a szobor hatás miatt szürkék, de annál inkább a zöldek is megtalálhatóak benne. A kék szín az erő, béke és harmónia színe, valamint a mi bolygónké is. Ezzel egy ellentétet akartam felállítani e félelem és a béke között, mivel véleményem szerint ha egy szobrot vagy bármilyen tárgyat benő a növényzet az a természet erősségét, uralmát jelképezi, s akárhányszor látok valami ilyesmit én is inkább a békét érzem, mintsem az agressziót. Viszont aki retteg a gombáktól és hasonló organizmusoktól, ő ellenkezőleg vélekedik. A zöld is hasonló jelentéssel bír, nyugtató hatású, s a természetre asszociál vissza szintúgy.

E sminknél a festékek Mehron Paradise márkájú arcfestékek. Magas pigment tartamú, vízbázisú, ennek köszönhetően jól keverhető, bőrbarát testfesték. Vegán összetevőket tartalmaz, s E- vitamin is található benne. Ár érték arányban 4000 és 11.000 Ft között mozognak a 40 grammos kiserelések, amik elég sokáig kitartanak a jó fedése miatt. Egy kevés UV hatású arcfestéket is vittem fel helyenként az arcomra, hogy elősegítsem a foszforeszkáló hatást.

Hajamat kikevert szürke akrilfestékkel fedtem be, s a végeredmény teljes mértékben szobor imitáltságú lett, ahogyan a tincsek összeálltak csoportokba.

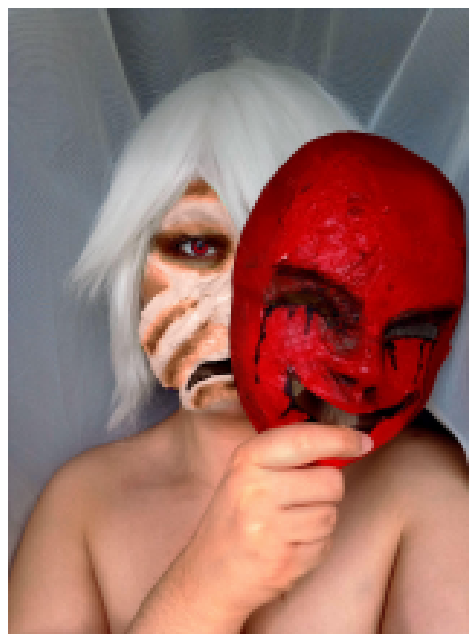
A fotózás a kollégiumi szobában zajlott, fehér, semleges színű fal előtt. Ismét szerepet kapott a körlámpám, amivel többféle színt is kipróbáltunk, majd a kék mellett döntöttünk, ami mégjobban kiemelte a dolgokat és a mohát is élénk zöldre tette. A fényt féloldalról, enyhén letről irányítottuk, hogy az árnyékok is nagy szerepet kapjanak. Segítségemre egyik barátom Gajdács Kata volt a Média Design szakról, aki hobbi szinten fotóz a Canon EOS 2000D fényképezőgépével.

Utómunkálatokban élénkítettem a színeken, s nagyobb hangsúlyt fektettem a sötét- világos ellentétre. A kontrasztokat megnőveltem, s a gombok fénylését is átalakítottam kicsit, hogy ne égjenek ki a dokumentáción. Kisebb hibákat is lefedtem, mint például ha valahol véletlenül kilógott az izzók vezetéke.

Borderline személyiségzavar:

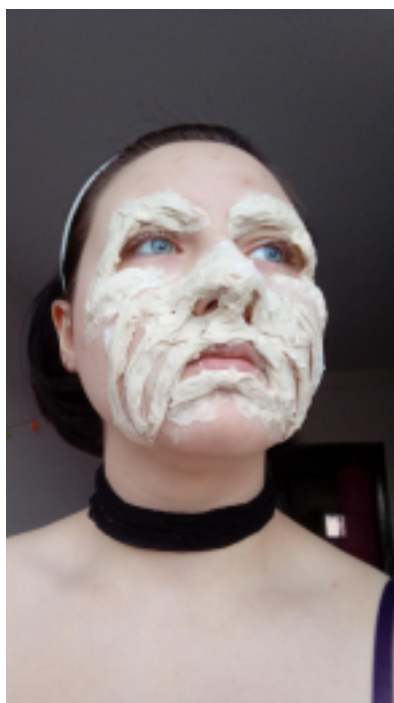
E személyiségzavar legfőképpen a szélsőséges hangulatingadozásairól ismert, ezek mellett megjelenik az önbántalmazás és a énkép instabilitása is. A kilenc éves unokahúgom szenved ebben a mentális betegségben. Ilyen fiatalon még nehezebb volt az orvosoknak is kimutatni a bajt, hiszen először csak azt lehetett hinni, hogy hisztis lett vagy úgy, mint a többi gyerek, csak mindig változik a kedve. Egy példa, hogy egyik percben még nevetve játszunk, csikiztem az

oldalát, s mókásan mondta nekem, hogy hagyjam abba, másik pillanatban pedig dühösen kiabált rám, hogy fejezzem be. Szerencsére önbántalmazás nyomai nemigen fedezhetőek fel nála. Vele is beszélgettem erről, hogy jobb képet kapjak a munkámhoz.

Ebben a munkámban a fentebb említett két szélsőséges érzelmet jelenítettem meg. Egy maszk formájában vizualizáltam a boldogságot, amit a saját arcom elé tudok tenni, s ezzel megtéveszteni a körülöttem élő embereket.

Ezzel a társadalom mindennapos álarcára és kettősségére tettem utalást. Itt a csiriz ismét megjelent használati eszközömként. Kéztörlő papírt áztattam be a lisztes vízbe, majd arcomra helyeztem őket, lefelé ívelő vonalakra törekedve. Ezzel egy irányt teremttem a tekintetnek, hogy a saját arcomat a lefelé vezető vonalak még szomorúbbá tegyék.

A száradási idő viszonylag gyors volt, másfél órába telt felhelyezni a papír cafatokat. Hajszárítóval segítettem rá a száradásra. Egy enyhébb öregített hatás volt a cél a groteszk megjelenés mellett. Sokan azt mondják a sok nevetés ráncosít, viszont én úgy gondolom a folyamatos szomorúság és szenvedés fizikailag is megterheli és öregíti az adott személyt.

Ennek fényében választottam hozzá a fehér parókámat ami még jobban idősíti a kinézetet.

Színeket e kép a pirosat képviseli.

E árnyalat a kitartás, vér és élet színe. Ez összekapcsolható a fentebb említett gondolatokkal, miszerint a mai társadalmunkban a legtöbben boldog álarcot viselnek amit sokáig fent is tudnak tartani, s ebből áll az életük, holott belül felemészt sok embert a szomorúság. Úgy ítélem meg, hogy ebben a betegségben szenvedők is hasonlóképpen vélekednek magukról.

A saját bőröm színezésénél a már fentebb emlegetett Diamond FX testfestékeket használtam amiből kikevertem több bőrárnyalatot. Ezeket használtam saját arcomnál. A piros kontaktlencséimet is felhasználtam a készítés során. Egy éves időtartamú, lány, Crazy Lens márkájú lencsék. Az egyik legpuhább amit valaha hordtam, így hosszabb fotózásokon vagy akár hétköznapi viseletre is tökéletes. A maszkot papírmaséból készítettem el a próbababa fejére, amit évközben beszereztem a feladathoz. Egyszerű papírragasztóval rétegeztem egymásra a kis csíkokat, egyes részeken inkább papírsebkendőt használva, a pontosabb formák elérése érdekében.

Piros spray akril lakkal fújtam le a száradást követően, ami egységesebb felületet adott neki. A fekete könnyeket sima tubusos akrillal festettem rá. A képet szintén egyedül készítettem otthonomban. Természetes fényt használtam a délutáni órákban, hogy a kép ne legyen kiégett hatású. A fény közvetlenül szemből érkezik, ami kiemeli a ráncokat és redőket. Háttérnek egy mozgékonyabb függöny anyagot választottam, ami az instabilitást jelképezi, hiszen egy könnyed szellő is elég az elmozdításához, ahogy ebben a betegségben szenvedőknek is elég egy szikra és máris boldogból szomorúba váltanak át. A függöny gyűrődött volanai is

befelé a maszk felé terelik a néző figyelmét. Olyan függönnyt kerestem, ami nem tereli el a figyelmet a piros maszkról, s így a fehér mellett döntöttem, ami összepárosítható volt a parókámmal.

Sajnálatos módon ezt a fotózást újra kellett készíteni, pont emiatt készítettem egyedül és az otthonomban, nem pedig a kollégiumban. Szintén Gajdács Kata segédkezett az első körös fotózáson is, csak sajnos kicsúsztuk az időkeretből és beesteledt. Természetes fényre volt szükségünk, mivel a kollégium lépcsőfordulójában tartottuk a fotózást a nagy álló tükrök igénybe véve, de mivel ránkesteledt, így csak a lépcsőház fényei világítottak, amik

borzalmas hatású képeket eredményeztek. Utómunkával megpróbáltam őket kijavítani, de sajnálatosan a minőségük nem volt nyomtatható állapotú.

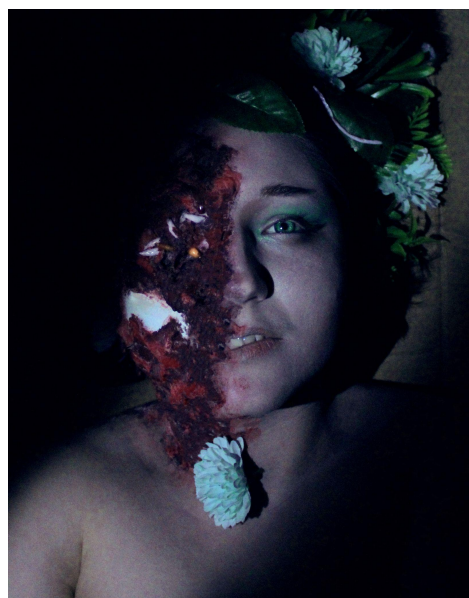
Utómunkálatokban leginkább a kontrasztokat állítottam. Apróbb retusálásokat is végeztem, oda nem illő darabok eltávolítására. A színeket felhúztam enyhén, hogy a kezemben tartott boldog maszkot ki tudjam emelni a közegéből.

Nagyon élveztem ennek a maszknak az elkészítését is. Ez volt az összes közül a leggyorsabb amit létre tudtam hozni. A leszedése is igazán könnyen ment, mivel csak a magamra tett ráncokat, csavart darabokat kellett eltávolítani, majd alaposan arcot mosni.

Tafofóbia:

Már a krimikben és az akciófilmekben is sokat láttunk, hogy vannak akiket élve eltemetnek a föld alá. Ez egy fóbiává nőtte ki magát. Sokaknak rémálma, hogy egy koporsóban ébrednek fel, ahonnan nincs menekvésük. Az orvostudomány ezt a félelmet sokszor párban összekapcsolja a klausztofóbiával, azaz a zárt terektől való félelemmel. Én is hasonlóképpen gondolkoztam és utalásokat is tettem rá. Mivel összekapcsoltam ezt a kettőt egy kicsit könnyebb dolgom is akadt velem, mivel enyhébb klausztofóbiában szenvedek magam is.

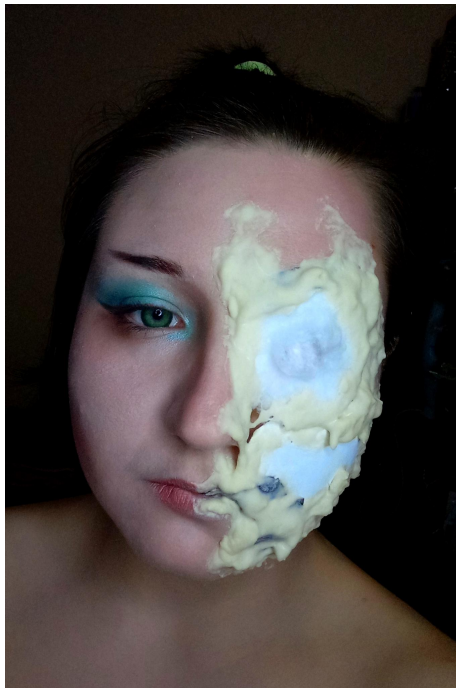
Ennek eredményeképpen hitelesen át tudtam érezni az eltemetett egyén gondolatait.

Munkámban egy félig halott állapotot idéztem elő. Az arcomon a sebhelyeket és oszladó részeket vattából készítettem el, aminek rostos, szálás szerkezete a hús cafatjaira asszocializálnak. A gilisztákat ragasztópisztoly töltő anyagából készítettem. Hasonlóan jártam el, mint a gombáktól való félelemnél. Egy hideg vízzel teli tálba nyomtam szintén a felhevült töltetet, amittől gyorsan le is hűlt, de még formálni is képes voltam a ragasztót. A különböző férgeket amik a húst falatozzák, égethető gyurmából sütöttem ki, de volt, amit technokol ragasztóból készítettem. Az a fajta ragasztó amikor megszárad egy viszonylag nyúlós, de gumiszerű anyag lesz, aminek állaga megfelelt a puha kukacokéhoz. Pár nap száradás kellett nekik, ameddig a technokol gombócok belseje is megszilárdult teljes mértékben. Megkötés után lefestettem őket tört fehérés, sárgás színűre, a gilisztákat pedig vörösesbarna árnyalattal fedtem be.

Az arcomnak csak a felét készítettem oszladóra, olyanra amit már a férgek ténylegesen lebontottak. Helyenként kilátszik így is a koponya fehérés színe. Ezt fehér csont részeket égethető gyurmából készítettem. Arcomon egyengettem szét azt, majd a darabokat a sütőbe tettem fél órára

Az arc másik felét egy szép halotti sminkkel festettem le. Ebben is megjelenítettem a zöld és barna árnyalatait, amik dominálják a képet. Magát az arcbőrt hulla sápadtra sminkeltem, ezzel az élet hiányát mutatva. A szemem ami még épségben maradt tágra van nyitva és az ijedtség és zavarodottság tükröződik bennük. Zöld kontaktlencsét használtam fel a kép elkészítéséhez,

ezzel is a színek hatására utalva, amit a későbbiekben meg is említek.

Ennek a feles megoldásnak az oka az, hogy ezzel szerettem volna tükrözni azt, hogy aki élve lett eltemetve, szinte már érzi a saját halálát, holott még be sem következett az. A kínai áruházból vettem kék virágokat, amiket darabjaira szedtem. Igaz, hogy a kéknek az egyik jelentése a szomorúság, viszont ebben a munkámban leginkább a zöldek és barnák dominálnak. A zöld színt ellentétbe állítottam a kép jelentésével, mivel annak jelentése nyugalom és harmónia. Egy élve eltemetett ember ellenkezőleg érez, inkább a barna jelentése felé hajlik, ami a lemondás, bizonytalanság, hitének elvesztése és bánat.

A szétszedett darabokat körbeszórtam a földön és fejem körül, a földdel együtt, ezzel is arra utalva, hogy a halottra virágokat dobtak, s még föld is került mellé. A koporsókba nem szoktak földet dobni, viszont ezzel szimbolizálta a félig föld alatti létet.

Kartondobozból egy zártabb teret készítettem a fejem köré koporsót jelképezve. Egyszerű és öreg kinézetűre terveztem, amit már az idő vasfoga szétszedett, s így egy idő teret is létrehoztam a képnek. Ezzel utaltam arra, hogy aki bent van az időt teljesen máshogyan érzékeli, mint ahogyan valójában telik. Sokkal hosszabbnak gondolja a bent eltöltött másodperceket, akár már óráknak véli.

A sminkhez művért készítettem, ami kakaóporból, keményítőből, piros ételszínezékből és vízből állt. A recepthez felhasználtam maszkmesteri tudásomat. Több adagot készítettem. Egyet hagytam napokig állni a hűtőben, hogy sűrűbb és alvadt hatása legyen. Egyet közepes sűrűségűre hagytam amivel leginkább színeztem és fedtem be a cafatokat az arcomon, hogy frissebbnek tűnjenek, ezzel visszautaltam a fent említett időhurokra. A leghígabbal foltokat és véralávtásokat készítettem, majd ezek mellett pár lefolyó cseppet hagytam szabadon vándorolni.

A nyakon lévő kéznyomokat és ujjfoltokat egy sejtelmes jelleggel festettem magamra, hogy a páciens által elképzelt halál származása ismeretlen legyen, s a koporsóba a folytogatás utáni ájulást követően tették bele.

A fényképezésben szintén az eddig említett szaktársam, Gajdács Kata segített. Helyszínnek a

kollégiumi szobát választottuk ismét. Itt időkorláttól függetlenül tudtuk elkészíteni a képeket. A maszk elkészülési ideje, ha nem vesszük figyelembe azt, hogy vannak elemek amik több napig száradtak, sültek és szilárdultak, akkor nagyjából három- négy órába telt.

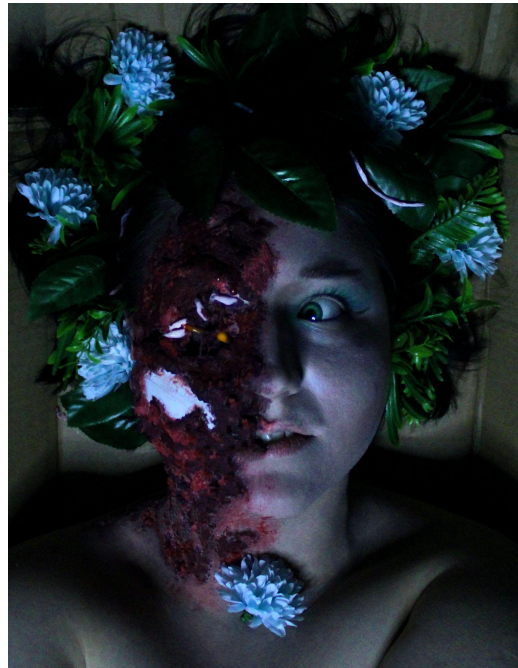
A vattákat bőrbarát stift ragasztóval rögzítettem az arcomva szétszedés és formázás után. A széleinek eldolgozásához szintén ragasztót használtam, valamit folyékony latexet. A hámlott bőr hatásához még felhasználtam technokol ragasztót szintúgy. Egy síkosabb felületre kinyomtam a folyadékot, szét terítettem, majd hagytam megszáradni. A vékony részeket ahogyan felszedtem bőrcafat, elhalt sejt imitáltságúak lettek.

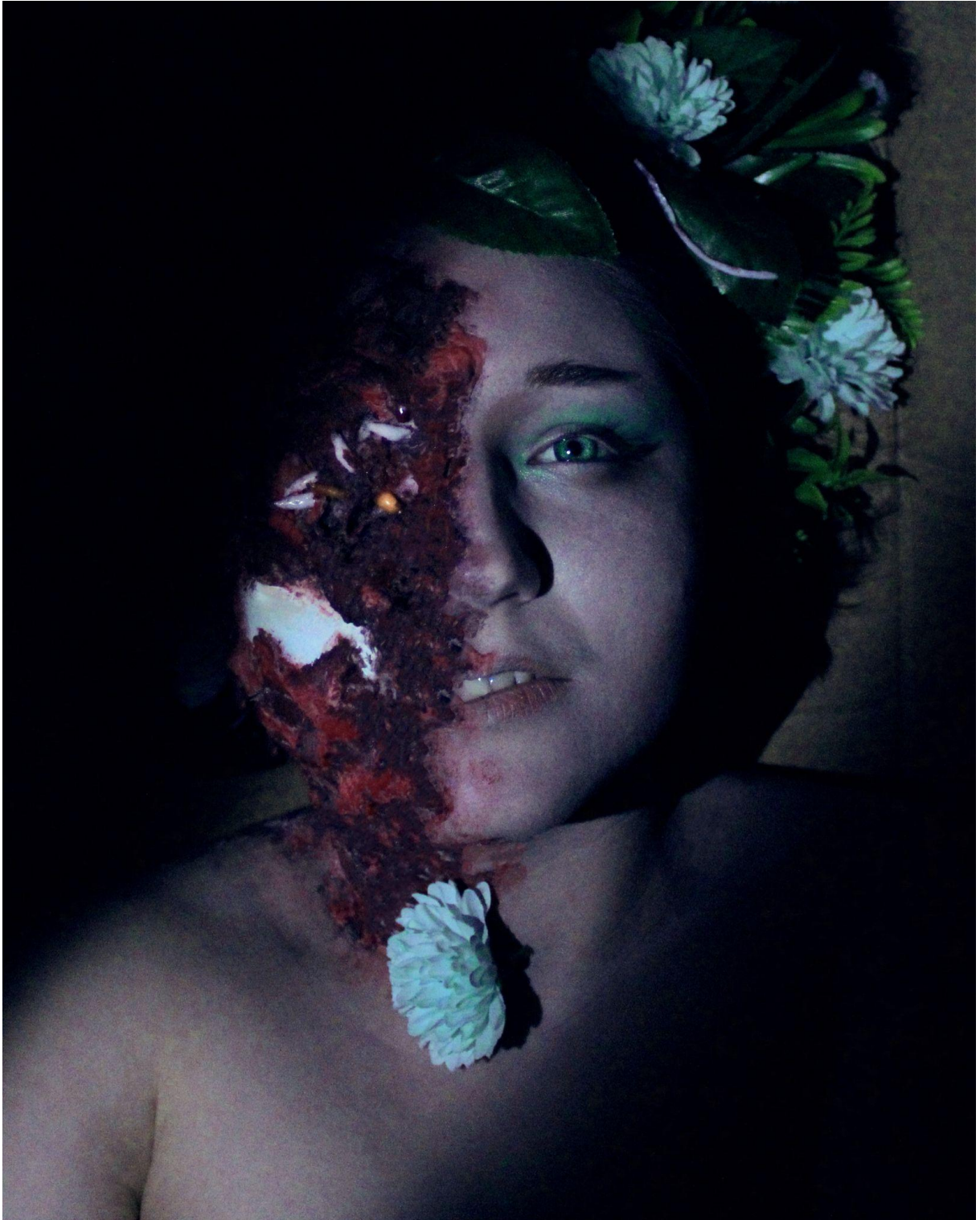
Arcfestékből ismét a Diamond Fx készletemet vettem elő, ami vízbázisa miatt sokkal könnyebben befogja a vatta kisebb rostjait is, hiszen felszívódik benne.

Kikevertem egy enyhe pirosas rózsaszín színt a friss, nyers húshoz alaphoz, s ezek után arra mentem rá különböző sötétekkkel az elhalt hús és vér imitálása végett.

A fényviszonyokat félhomály jellegűre készítettük, hiszen egy koporsó belülről teljes sötétségbe burkolózik. Egy két apró fénycsíkot hoztunk létre, mintha besűrűdő fény lenne. Igaz ez lehetetlen a föld alatt, de ezzel jelképeztem a reménysugarakat, hogy akár még meg is tud menekülni a páciens, a dolgoktól amik igazából csak a fejében léteznek. Ezeket a fénycsíkokat az egyik szobatársam kreálta, a fotózás közben egy zöldség csepegtető tál segítségével úgy, hogy azon a telefon fényével keresztül világított.

Utómunkálatokban a Photoshoppot hívtam segítségül. A színeket élénkítettem, hogy kiadják a még nagyobb kontrasztot. Pár kisebb hibát retusáltam, ahol nem tudtam megfelelően eldolgozni a sebek széleit és csak utólag vettem észre őket, vagy éppen nem állnak jó helyen a férgek. Van amelyik kis rovar utólag el is tüntettem, mert túl soknak vagy feleslegesnek gondoltam a fotózást követően. A mélységet és árnyékokat megnöveltem, a kép sötét jellegének visszatükrözése érdekében. A fénycsíkokat nehezebb volt retusálni, mivel ott a képek enyhén kiégttek, de vissza lehetett még hozni az eredeti tematikát. Arcomon mégjobban sápitottam utólag, s a sminket is megerősítettem, mert a képeken visszanezve nem tűnt elég élénknek.

Összegezve e projektmunkám nagyobb volumenű lesz és a közeljövőben még fogok időt szentelni rá. Úgy vélem a betegségeket és félelmeket legjobb tudásom szerint tükröztem és megmutattam egy másik oldalról őket. Ahogy fentebb is említettem mindenki másképp képzelel el a dolgokat, viszont az én szemléletemhez egy nagyon jó kiindulási pontnak megalkottam ezt a sorozatot. Véleményem szerint ez egy segédlet és hasznos forma lett arra, hogy az emberek megértsék egymást.

Irodalomjegyzék

Michael F. Scheier - Charles S. Carver: Személyiségpszichológia, 2011

Mérei Tamás (Levitánia Pszichológiai Rendelő) : Pszichés problémák- Disszociatív személyiségzavar, 2023

(Utolsó letöltés 2023) <https://levitania.hu/disszociativ-szemelyisegzavar/>

Vizin Gabriella : Személyiségzavarok diagnosztikája , 2018

(Utolsó letöltés 2018)

https://semmelweis.hu/klinikai-pszichologia/files/2018/11/Szem%C3%A9lyis%C3%A9gzavarok-diagnosztik%C3%A1ja_KPT-2018_r%C3%A9gi-t%C3%ADpus%C3%BA-pt.pdf

Al Ghaoui Hesna: Félj bátran, 2021

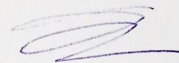
KONZULTÁCIÓS NYILATKOZAT

A BIELIK M'RIA (név) (hallgató Neptun azonosítója: HONIQZ)
konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a
záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ áttekinttem, a hallgatót az
irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól
tájékoztattam.

A záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfóliót a záróvizsgán történő védeésre
javaslom/~~nem javaslom~~².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: ~~igen~~ nem^{*3}

Kelt: 2023 év 04 hó 26 nap

Belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törölendő.

² A megfelelő aláhúzendő.

³ A megfelelő aláhúzendő.

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréseről és eredetiségéről

A hallgató neve: BIELIK MARIA
A Hallgató Neptun kódja: HONJQZ
A dolgozat címe: MENTALISTA AVAGY MENTÁLIS BETEGSÉGEK ÉS TÉLMEK KIVETÜLÉSE
A megjelenés éve: 2023
A konzulens tanszék neve: VIZUÁLIS TANSZÉK

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, s az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

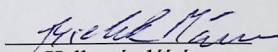
Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a Záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe.

Kelt: 2023 év 05 hó 2 nap

Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.